

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278

8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

www.facebook.com/
wagnervrienden

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC BBRUBEBB

In dit nummer:

Komende activiteiten p. 2

De WagnerVrienden raden aan... p. 8

Bayreuther Festspiele 2014 p. 18

Bayreuth Backstage p. 22

Kalender 2014-2015 p. 27

Colofon p. 28

WagnerNieuws

Nummer 9

Juni-Juli 2014

Voorwoord door de voorzitter

Beste WagnerVrienden

Op het einde van het operaseizoen kijken wij graag vooruit naar het volgende seizoen. Ook in 2014-2015 zullen onze kernactiviteiten zijn: voordrachten, uitstappen en concerten. Na de succesvolle lezing door David Vergauwen over het Leimotiv in *Das Rheingold*, zullen wij opnieuw op hem een beroep doen om ons in april 2015 een verrijkende lezing te brengen. Het precieze onderwerp moet nog vastgelegd worden, maar er zijn enkele interessante pistes. Via het WagnerNieuws en de NieuwsFlash houden we u op de hoogte. David is intussen ook gepromoveerd tot Doctor in

de Geschiedenis, waarvoor proficiat.

Aangezien noch de Munt, noch de Opera Vlaanderen (voorheen de Vlaamse Opera) een Wagner aanbieden, zullen wij wellicht een eigen activiteit inrichten rond de interessante productie *Akhnaten* (P. Glass) in de Opera Vlaanderen.

Verder zijn uitstappen voorzien naar Amsterdam, waar we de reprise van de interessante *Lohengrin* gaan bijwonen, maar ook de weinig gespeelde *Benvenuto Cellini* van Berlioz, een tijdgenoot van Wagner. Eveneens zijn uitstappen voorzien naar Essen (*Die Walküre*) en Düsseldorf

(*Der fliegende Holländer*). Wees er tijdig bij, want het aantal kaarten is beperkt!

Ook de operareis naar Lyon, met contact met de plaatselijke Wagnervereniging, mag hier vermeld worden.

Wij kijken er alvast naar uit samen met u dit nieuwe seizoen te beleven, maar we wensen u eerst een prachtige zomer toe.

–Bernard Huyvaert
Voorzitter WagnerVrienden

Parking Bayreuth: Opgelet!

De Stad Bayreuth heeft eenzijdig (en zonder goedkeuring van de festivalleiding) beslist om vanaf deze zomer parkeergeld te innen op de Grüne Hügel. Indien u wenst uw wagen te parkeren op een van de officiële parkings naast het Festspielhaus, dan dient u €5 te betalen aan een vertegenwoordiger van de Stad. Deze verandering kan zorgen voor wat opstoppen rond het Festspielhaus. Het is dus aangeraden om **tijdig** te zijn!

Komende activiteiten

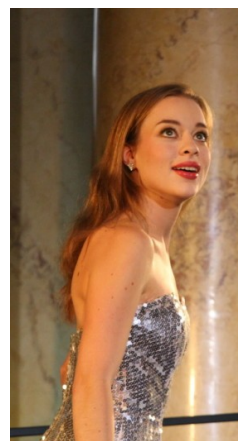
De vzw WagnerVrienden organiseert op regelmatige basis speciale activiteiten voor zijn leden: lezingen, concerten, ontmoetingen, uitstappen, ... In deze rubriek vindt u het complete overzicht met alle nodige praktische informatie.

WagnerActiviteit#7: Concert Mirella Hagen | Zondag 28 september | Gent

Als openingsactiviteit van ons seizoen, kunnen we de Duitse sopraan Mirella Hagen ontvangen. Mirella Hagen was reeds verschillende keren te gast in de Opera Vlaanderen en op de Bayreuther Festspiele. Op het einde van dit WagnerNieuws, kunt u een interview met haar lezen, alsook een volledige biografie.

Zoals steeds bieden we u een volledig pakket aan: een gesprek, een maaltijd en een prachtig concert.

Eind augustus bezorgen we u alle concrete informatie via een NieuwsFlash of persoonlijke uitnodiging, maar noteer alvast deze datum in uw agenda! Meer info kunt u steeds ook op onze website vinden.

Mirella Hagen | ©
Staatsoper Stuttgart

Algemene Vergadering WagnerVrienden | Zaterdag 29 november | Gent

Zoals bepaald in onze statuten, eindigt elk werkjaar met een Algemene Vergadering in de loop van de maand november. Bij deze zouden we u graag reeds op de hoogte brengen dat de AV van dit werkjaar zal doorgaan op zaterdag 29 november tijdens de namiddag. De officiële uitnodiging en de nodige documenten (overzicht financiën, kandidaturen voor de Raad van Bestuur, volmachten, ...) volgen enkele weken voordien.

Net als bij de AV van november 2013, zullen we u graag een overzicht geven van de realisaties en toekomstige projecten, alsook de aanwezige leden voldoende inspraak geven om het beleid van het toekomstige werkjaar verder mee te sturen. Na de AV volgt nog een concertje.

OperaReis naar Amsterdam: *Lohengrin* | Zondag 23 november

Voortaan spreken we niet meer over de Nederlandse Opera, maar over de Nationale Opera. Zij hernemen volgend seizoen de succesvolle *Lohengrin* van Pierre Audi met decors van Jannis Kounellis. De Italiaans-Griekse beeldend kunstenaar Jannis Kounellis maakt installaties die ook in een museum 'theatraal' aandoen. Zijn kracht zit in de manier waarop hij de dialoog aangaat met de ruimte. Kounellis gebruikt pure, ruwe materialen: metaal, hout, steen, wol en jute. Voor *Lohengrin* ontwierp hij een strak en imposant decor, met een grote muur van staal, als een afgesloten wereld.

In de vier hoofdrollen: Nikolai Schukoff (DNO-debuut) als Lohengrin, Juliane Banse als Elsa, Evgeny Nikitin (DNO-debuut) als Telramund en Michaela Schuster als Ortrud. Schuster zagen we eerder al als Waltraute in *Götterdämmerung*. Huisdirigent Marc Albrecht leidt het Nederlands Philharmonisch orkest.

Praktische info:

- > **Wanneer:** Zondag 23 november (de opera begint om 13u30)
- > **Transport:** We gaan per bus naar Amsterdam. Er zijn drie opstapplaatsen:
 - ◇ 8u: P+R Gentbrugge
 - ◇ 8u45: Brussel (Heizel – Metrohalte Koning Boudewijn)
 - ◇ 9u35: Antwerpen (Hotel Crowne Plaza)
- > **Prijs:** ca. € 135 (ticket cat. 3 & bus) | € 35 (enkel bus)
Niet-leden betalen €15 meer.
- > **Inschrijvingen:** Contacteer zo snel mogelijk info@wagnervrienden.be

Lohengrin | © Nationale Opera Amsterdam

Opmerking i.v.m. de vermelde prijzen:

De vermelde prijzen zijn richtprijzen, deze kunnen immers nog licht variëren in functie van het aantal deelnemers of de plaatsen die beschikbaar zijn bij reservatie. We zullen u de definitieve prijs communiceren via de e-mail met de betalingsinformatie.

OperaReis naar Düsseldorf: *Der Fliegende Holländer* | Zondag 25 januari

Volgend seizoen trekken we voor een tweede keer naar de Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf. Deze keer voor een reprise van *Der Fliegende Holländer*. Axel Kober dirigeert en Egils Silins zingt de titelrol.

Musikalische Leitung: Axel Kober

Inszenierung: Adolf Dresen

Bühne und Kostüme: Wolf Münzner

Chorleitung: Christoph Kurig

Holländer: Egils Silins

Senta: Elisabet Strid

Erik: Corby Welch

Daland: Sami Luttinen

Steuermann: Cornel Frey

Mary: Sarah Ferede

Chor: Chor der Deutschen Oper am Rhein

Orchester: Düsseldorfer Symphoniker

Praktische info:

- > **Datum:** Zondag 25 januari (de opera begint om 15u)
- > **Transport:** We gaan per bus naar Amsterdam. Er zijn twee opstapplaatsen:
 - ◇ 9u: P+R Gentbrugge
 - ◇ 9u45: Brussel (Heizel – Metrohalte Koning Boudewijn)
- > **Prijs:** ca. € 100 (ticket cat. 2 & bus) | € 40 (enkel bus)
Niet-leden betalen €15 meer.
- > **Inschrijvingen:** Contacteer zo snel mogelijk info@wagnervrienden.be

Der Fliegende Holländer | © Deutsche Oper am Rhein

OperaReis naar Essen: *Die Walküre* | Zondag 8 maart

De opera van Essen herneemt volgende lente voor twee voorstellingen de zeer goede *Walküre* van Dietrich W. Hilsdorf. Tomas Netopil, reeds enkele keren te gast in de Opera Vlaanderen, dirigeert het uitstekende orkest van Essen.

Siegmond: Jeffrey Dowd

Hunding: Tijl Faveyts

Wotan: Almas Svilpa

Sieglinde: Katrin Kapplusch

Brünnhilde: Rebecca Teem

Fricka: Ursula Hesse von den Steinen

Helmwige: Lisette Bolle

Gerhilde: Sandra Janušaitė

Ortlinde: An De Ridder

Waltraute: Marie-Helen Joël

Siegrune: Liliana Sofia Ferreira de Sousa

Roßweiße: Ieva Prudnikovaite

Grimgerde: Marion Thienel

Schwertleite: Bettina Ranch

Praktische info:

- > **Datum:** Zondag 8 maart (de opera begint om 16u30)
- > **Transport:** We gaan per bus naar Essen. Er zijn twee opstapplaatsen:
 - ◇ 9u: P+R Gentbrugge
 - ◇ 9u45: Brussel (Heizel – Metrohalte Koning Boudewijn)
- > **Prijs:** ca. € 100 (ticket cat. 2 & bus) | € 40 (enkel bus)
Niet-leden betalen €15 meer.
- > **Inschrijvingen:** Contacteer zo snel mogelijk info@wagnervrienden.be

Die Walküre | © Aalto – Oper Essen

OperaReis naar Amsterdam: *Benvenuto Cellini* | Maandag 25 mei

Benvenuto Cellini mag dan wel geen opera van Wagner zijn, maar de verleiding was voor ons te groot... Dit bijzonder interessante werk van Hector Berlioz wordt maar zelden uitgevoerd en de door de Nationale Opera bijeengebrachte cast lijkt bijzonder sterk te zijn. Dit is een uitzonderlijke kans om dit werk te ontdekken. Het verhaal gaat over het voltooiën van een Perseus-beeld in opdracht van paus Clemens VII. Fieramosca, Cellini's rivaal, zet hem telkens de voet dwars. Berlioz maakte een groots spektakel van het Romeinse carnaval, waarin iedereen zich als een ander kan voordoen. Op Aswoensdag weet de beeldhouwer het beeld nog net op tijd af te maken, ondanks Fieramosca's poging tot sabotage. Niet alleen de kunstenaar triomfeert, ook de mens: nu Cellini zijn taak heeft volbracht, mag hij trouwen met zijn geliefde Teresa. *Benvenuto Cellini* is een kruidig geheel – met liefde, spanning, doodslag en de dreiging van de strop, naast komische situaties en schelmenstreken.

Met veel belangstelling wordt uitgekeken naar de terugkeer van dirigent Sir Mark Elder en het DNO-debuut van Terry Gilliam als regisseur. Gilliam is bekend van Monty Python's Flying Circus en hij realiseerde voor de Opera Vlaanderen een reeds bijzonder gesmaakte *Damnation de Faust*. In de titelrol, waarvoor een tenor nodig is met een stralende hoogte, staat John Osborn; hij maakte in Amsterdam veel indruk als Lord Arturo Talbo in *I Puritani*, Léopold in *La Juive* en recent Arnold Melcthal in *Guillaume Tell*. Ook in de Munt zagen we hem reeds verschillende keren (*Lucia di Lammermoor*, *Les Huguenots*, *Roméo et Juliette*). Zijn geliefde Teresa is de bekende Franse sopraan Patricia Petibon, die bij De Nationale Opera debuteert.

Muzikale leiding : Sir Mark Elder

Regie: Terry Gilliam

Coregie en choreografie: Leah Hausman

Decor: Rae Smith

Kostuums: Katrina Lindsay

Licht: Paule Constable

Video: Finn Ross

Benvenuto Cellini: John Osborn

Giacomo Balducci: Maurizio Muraro

Fieramosca: Laurent Naouri

Le Pape Clement VII: Orlin Anastassov

Francesco: Nicky Spence

Pompeo: André Morsch

Le Cabaretier: Marcel Beekman

Teresa: Patricia Petibon

Ascanio: Michèle Losier

Koor: Koor van De Nationale Opera

Orkest: Rotterdams Philharmonisch Orkest

Praktische info:

- > **Datum:** Maandag 25 mei (de opera begint om 13u30)
Dit is Pinkstermaandag.
- > **Transport:** We gaan per bus naar Amsterdam. Er zijn drie opstapplaatsen:
 - ◇ 8u: P+R Gentbrugge
 - ◇ 8u45: Brussel (Heizel – Metrohalte Koning Boudewijn)
 - ◇ 9u35: Antwerpen (Hotel Crowne Plaza)
- > **Prijs:** ca. € 135 (ticket cat. 3 & bus) | € 35 (enkel bus)
Niet-leden betalen €15 meer.
- > **Inschrijvingen:** Contacteer zo snel mogelijk info@wagnervrienden.be

De befaamde *Perseus* van (de historische) Benvenuto Cellini, te bewonderen in Firenze.

De WagnerVrienden raden aan...

De vzw WagnerVrienden selecteert regelmatig voor zijn leden interessante producties, boeken of activiteiten die we enkel maar van harte kunnen aanraden. Hier vind je ook de activiteiten georganiseerd door onze partnerverenigingen zoals Amarant en de Vlaamse Opera.

Louis Couperus: *De Binocle*

Als Wagneriaan kun je soms bijzondere ontdekkingen doen... Graag delen we met u dit (kort)verhaal – eigenlijk een psychisch drama – van Louis Couperus (1863–1923) met een duidelijke Wagneriaanse reminiscentie. Aan het einde van de 19de eeuw bezocht Couperus Dresden en zag er *Die Walküre*. Tijdens zijn verblijf kon hij zich ook verdiepen in het leven en werk van Wagner. Vermoedelijk schreef hij *De Binocle* ook rond deze tijd, maar de eerste publicatie ervan dateert van 1920. De hoofdpersoon in dit verhaal woont immers twee maal *Die Walküre* van Wagner bij en het grootste deel van het verhaal speelt zich af tijdens het operabezoek. Het is eigenlijk een innerlijk drama met de muziek van Wagner op de achtergrond.

De Binocle

Het was ongeveer vijf jaar geleden, dat een jonge toerist, Indo-Nederlander, journalist, een fijne jongen, enigszins nerveus aangelegd, zeer zachtzinnig trots zijn tropisch bloed, in Dresden, in de Opera, des morgens, een biljet nam voor een plaats op de eerste rij van de vierde rang, om de *Walküre* te horen. De vierde rang was destijds de rang, waar alle vreemdelingen zaten, die zich niet de luxe van een loge betaalden; ja zelfs zij, die dit wel konden doen, prefereerden vaak de vierde rang, en dit boven de derde en de tweede, omdat men er zo uitstekend hoorde en zag, zelfs al groef zich de afgrond der wijde zaal tussen die rang en het toneel. Het was een prachtige dag; de parken stonden in goudbladerendos; er dreef een lieflijkheid om te leven door de wijde lucht en de jonge toerist, in zijn even weemoedige eenzaamheid, was gelukkig door de mooie stad te dwalen, een museum binnen te lopen, ergens te lunchen onder een Laube bij het zonnekabbelende water van de Elbe. En er was in hem de blijde illusie die avond de *Walküre* te horen, een opera, die hij niet kende, hetgeen hij zich verweet omdat hij met Wagner dweeptte.

Zonder dat hij met iemand dan met de kelnerin en de tramconducteur sprak, verliepen de uren. Hij dronk zijn thee en at er wat bij, want daar de opera zeer vroeg begon, wist hij geen tijd tot dineren te hebben. En toen, tevreden en zacht, stil blijmoedig, als zijn aard was, trots nerveuze aanleg en periodieke buien van melancholie, wandelde hij kalm – hij had de tijd – naar het Operagebouw. Reeds sloten enkele winkels in de Praegerstrasse en was het bedrijf gedaan en zag hij een opticien zijn bediende wijzen de

Louis Couperus
(1916/17)

luiken voor het raam te stellen, toen hij bedacht geen binocle te hebben. Vlug schoot het door hem heen, dat de vierde rang – waar hij al eens, achter, gezeten had – toch wel ver van het toneel was verwijderd en dat een toneelkijker wel van dienst zou zijn... Tevens bedacht hij, dat hij een goedkope dag had gehad en dat zijn plaats maar drie mark kostte en toen nu zijn oog bij toeval het uitspiedende van de opticien ontmoette, wenkte hij hem, als bij ingeving, verhaastte zijn pas en riep, nog op het trottoir:

Is de zaak al gesloten? Of kan ik nog een toneelkijker kopen? Goedmoedig grijnzend knikte de lange, magere opticien van ja en noodde binnen in de half geduisterde winkel. En nauwelijks was de toerist binnen of het doorflitste hem, dat hij verkeerd deed en beter zou doen de winkel te verlaten omdat het gezicht van die winkelier een onbehaaglijke vogeltronie geleeke. Maar deze flits was zo snel, ongemotiveerd en vaag, dat het geen logisch bewustzijn werd. Daarom bleef de jonge man en hernam:

– Dan zou ik wel gaarne een toneelkijker willen hebben, een eenvoudige, niet te duur.

De opticien toonde er enige en wees prijzend de fabrieksnaam der glazen.

– Deze is zo klein, meende schuchter het jongmens, dat, zelve klein en tenger, van grote afmetingen voor gebruikszaken hield, onbewust menende te imponeren door een grote zakdoek of handschoenen, die hem te wijd waren.

–Neem u dan deze, prees de winkelier aan.

– Dat is meer een kijker voor wedrennen, lachte de toerist. Hij is wat zwaar ook...

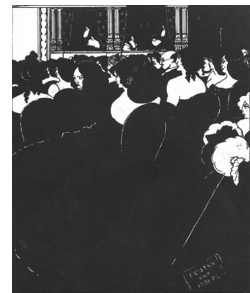
Hij keek er even door, draaiend tot de glazen gericht waren. Hij zag er héél duidelijk door, in de straat.

–Hij bevalt me wel, zei de toerist. Hoeveel kost deze kijker? De prijs viel niet mee.

Kocht hij de kijker, dan had hij een dure dag. Maar hoe helder brachten de glazen niet het straatperspectief hem voor ogen!

– Nu goed dan, zei de toerist. Ik neem deze kijker.

Hij betaalde. En ging, met de kijker in de étui. Nu moest hij zich haasten. Plotseling bedacht hij, dat hij dat vogelgezicht van die opticien werkelijk onbehaaglijk had gevonden. Maar zette die dwaze afkeer van zich; wel meer had hij die vreemde antipathieën, sympathieën ook, en ze maakten soms het gewone leven wel lastig. Nu repte hij zich. Daar was de Opera, daar stroomde reeds het zwart-silhouetterende publiek over het avondplein, de wijde verlichte ingangen binnen. Nerveus, hoewel hij wist, dat hij niet te laat was, repte hij zich. Wipte luchtig de vele trappen op, tussen het moeizaam stijgen der anderen. En vond spoedig zijn plaats, op de eerste rij. En zette zich, in blij vooruitzicht muziek te genieten. Hij nam de binocle uit de étui en plaatste beide voor zich, op de brede richel. Naast hem, links en rechts, achter hem werden de plaatsen snel ingenomen: het liep vol als steeds; beneden ook vulden zich de rangen der loges, de zaal. Plotseling bedacht de jongeman, dat de binocle kon vallen... in de nu donker geschemerde zaal en nam op de knieën de kijker. De voorstelling begon, in vrome aandacht en wijding om Wagner. In de grote, volle zaal was behalve der muziek immense vergolping, nauwelijks, geluid en beweging, nauwelijks een kuch, een hand, die een kijker beurde. Ook de jonge toerist richtte zijn kijker om Siegmund, wiens stem

Audrey Beardsley, *The Wagnerites*

hem zalig doortrilde, nader tot zijn blik te brengen. Plotseling, door zijn genot heen, flitste het door hem, dat de zaal, van daar boven af beschouwd, als een afgrond was en de kijker zwaar. Op hetzelfde ogenblik waaide, verderaf, een programma naar beneden. Het leidde hem af: hij zag het programma fladderdalen en neerkomen op het grijze, gekapte hoofd ener dame, wier hand het programma als een vogel nu greep. Naast die dame zat een heer, met blinkend kale schedel. Maar Sieglinde bekoorde weer de aandacht van de jonge toerist. De witte, blonde Germane-dochter boeide hem, nam geheel zijn zich overgeevende ziel gevangen in tover van zang; aandoenlijk poëtisch vond hij haar, met Siegmund samen, in Hundings hut. Zwaar woog hem de kijker op de knie. Weer zette hij de binocle op de richel, waarboven, als een dubbel torentje, de kijker uitstak. En stond daar toch veilig genoeg. Toen, bijna in humoristisch bedenken, de jonge man voorover boog om te zien wie juist beneden hem in de zaal zat. En op wie de kijker wel neer zou komen... mócht hij vallen. Het was een bijna ondeugende nieuwsgierigheid, wellende om de snelle bedenking van een bijna niet mogelijke mogelijkheid. Want nu hij er aan gedacht had, dat de kijker kón vallen, zou de kijker immers niet vallen.

Hij zag niet duidelijk wie er daar zaten, vlak loodrecht onder hem. De zaal was er zeer verdonkerd. Maar juist om dat donker, waarin de omtrekken der toehoorder verdoezelden, zag hij weer duidelijker daarginds, de reeds opgemerkte duivegrijze dame, die het fladderende programma gegrepen had. En de naast haar gezeten kaalschedelige heer... Diens schedel glom. Tussen de duizenden, dicht naast elkaar gezetene, aandachtvolle silhouetten en gekapte vrouwehoofden en ook wel kaalhoofdige mannekoppen, glom daar die verre schedel... Hij glom zo wat op driekwart van de hellende afstand tussen de vierde rang en lager toneel... Hij glom rond, als een obsederende volle maan, verzonken tussen alle die omduisterde gedaanten: vrome achterkoppen en roerloze rugen van aandacht: hij glom als een doelpunt, als een doelwit; hij glom wit; hij blonk... De jonge toerist ergerde zich om zijn vreemde, hemzelve lastige afgetrokkenheid en dwong zich zijn aandacht aan Hunding te schenken. Hij genoot daarna zeer van het Liebeslied, van die glanzende tenorstem, die zong van liefde en binnenstromende lente. Maar de blinkende bol daarginds kon hij niet meer vergeten en zich niet meer onzienbaar maken. Telkens schuinde zijn afgeleide blik naar de schedel, die in de schemering der zaal scheen te glanzen, nu als een immense biljartbal! Een beweging van ongeduld en ergernis om zichzelf schokte de jongeman. Tegelijk greep hij de binocle, in snelle angst, dat het ding vallen zou. En de binocle viel niet, en de handen van de jonge man omklemden de kijker, steviger dan nodig was... En richtten hem op Siegmund en Sieglinde...

Toen was het of hij zich niet zou kunnen bedwingen... Of iets hem krachtig imperatief dwong de kijker te slingeren, hoog door de afgrond der zaal, mikkende op die lokkende bol, die reuze-biljartbal, het blinkende doelwit, daarginds, in de diepte, op driekwart afstand van de helling tussen hem en het toneel... In hevige reactie van weerstre-

Het interieur van de
Semperoper Dresden

ving wierp hij zich achterover... En wist de kijker, bevende, nog neer te zetten... Het was bijna te veel voor hem dat te doen. Toen drukte hij zich de armen tegen het lijf. Om de kijker niet te grijpen en niet te slingeren naar het ronde doel. Dat daar blònk. Zijn buurvrouw zag hem snel aan van ter zijde. Haar beweging scheen hem een moederlijke redding.

– Ik vraag u pardon, murmelde hij, bleek en half gek. Ik voel mij niet wel. Ik voel mij heel ziek. Als ik u even storen mag, zou ik willen weg gaan.

Het was op het einde der eerste acte. Hij stond op; bevende maar geruisloos slipte hij langs de knieën der vijf, zes personen, die hem scheidden van de hoek der rij.

– U vergeet uw binocle! fluisterde nog de buurvrouw.

– Laat maar, mevrouw: ik kom straks terug, hoop ik.

Hij strompelde een paar treden op en af; er werd met boze stem chtt! gesist. Toen schoof het gordijn dicht, lichtte de zaal op, klonk er applaus. Opzettelijk had hij de binocle daar gelaten, bang voor het ding. Nu, in de pauze, herwon hij zich. Hoe dwaas was hij toch geweest! In de nu lichte zaal kwam hem de obsessie van zo-even voor als een zothed, als een flauwiteit, aan wier ongemotiveerde drang hij immers nooit had toegegeven! Hij was toch niet gek! Om zijn binocle de zaal in te slingeren?! Kom, hij zou die dolle ingeving te boven komen en met niet meer dan een heel klein beetje wilskracht en redelijkheid. En hij had honger en ging aan het buffet een broodje eten, met een glas bier. Dat zou hem bedaren na die malligheid van zo-even. Toen de tweede acte begon, toen de zaal duisterde, meende hij echter: wat hem doorschokt had, was een soort diepteduizeling geweest, wat de Fransen noemen: vertige de l'ábyme... Al had hij geen drang gevoeld zichzelf neer te storten. Hij deed misschien beter niet meer zo vooraan op die eerste rij, zo hoog boven de afgrond der zaal te gaan zitten... Neen, hij deed beter, hier achter, in de doorgang, te blijven staan. Want al was die obsessie malligheid geweest, zij mocht hem ginds, op die plaats weer opnieuw overvallen en zo zou zijn genot in de muziek niet onverdeeld zijn. Hij bleef staan. Ginds bleef zijn plaats onbezet en de twee torentjes van zijn zwarte kijker verhieven zich sarcastisch maar ongevaarlijk op de brede richel voor zijn lege stoel. Maar als hij zich rekte op de tenen, kon hij, in de zaal, juist nog de blanke schedelbol zien, die als een doelwit blonk.

Hij haalde geërgerd de schouders op, smakte met de tong zijn ergernis weg, luisterde toen aandachtig naar Brünhilde's juichkreten, boven op de rots, waar zij verschenen was. En werd kalmer. En genoot. De Feuerzauber overweldigde hem heerlijk en zijn zuiver genot bracht hem geheel in evenwicht. Toch meende hij, toen de opera uit was, nooit meer op de eerste rij van de vierde rang plaats te nemen. In allen gevalle nooit meer met zo'n grote kijker voor zich. En tevens de kijker, die hem in de handen zo vreemd gewogen had en hem misschien, met de diepte samen, en om dat dwaze, doelwit daarginds, die dolle obsessie had ingegeven... niet mee te nemen... hem daar te laten staan... met zijn twee zwarte torentjes... op de brede richel... tegen de ijle van beneden en overal leeg vloeiende zaal. En vluchtte hij al de trappen af, bang, dat ie-

Semperoper Dresden

mand hein na zou roepen, dat hij zijn binocle vergat.

Het was toen na vijf jaren. Hij was wel geslaagd in zijn carrière. Hij was getrouwd. Hij had kleine reisjes gedaan des zomers, des winters, voor zijn werk en voor zijn vakantie. Hij was niet meer in Dresden geweest, maar dit jaar kwam hij er toevallig. In de vroege herfst als de parken er staan in goudbladerend. De affiches der Opera kondigden een serie voorstellingen aan van de Ring des Nibelungen. Die avond gaf men de Walküre. Hij herinnerde zich de mooie voorstelling van vijf jaren her. De herinnering aan zijn obsessie was in hem verflauwd tot niet meer dan vaagste heugenis aan duizeling en diepte. Maar waarom hij sedert wel eens geglimlacht had en de schouders opgehaald. Zeker, hij zou de Walküre die avond weer gaan horen. Maar aan de kas zei men hem, dat de zaal was uitverkocht. Het speet hem. Hij wendde zich af. Toen juist iemand naderde en de bureaulist mededeelde, dat hij zijn plaats, besproken op de eerste rij, vierde rang, die avond beschikbaar stelde. Hij was verhinderd te komen. Gretig nam de jonge man de plaats over en vroeg zich af waar hij dit onbehaaglijke vogelgezicht meer had gezien... Kom, het was wel weer de eerste rij van die hoge, vierde rang maar nu zou hij niet duizelig worden en zich door geen dwaze inval van streek laten brengen. Trouwens, hij zou geen binocle zelfs mee nemen. Hij had er geen bij zich en er een kopen, zou hij niet.

Hij ging die avond wat laat. De zaal was reeds duister en vol; de muziek was begonnen. Hij aarzelde de toehoorders op zijn rij te storen maar de ouvreuse meende, dat hij zijn plaats langs slechts vier toehoorders nog heel goed bereiken kon. Hij schuifelde dus voort langs hun knieën, verontschuldiging mompelend en zette zich. Toen de ouvreuse zich fluisterend tot hem boog en een grote binocle reikend, vroeg: – Wilt u misschien een kijker huren? Voor één mark?

Hij meende sarcasme in haar stem te horen, schrikte en keek naar de kijker, die zij hem bood. Het was zijn kijker, van vijf jaren her, hier gelaten, nooit gereclameerd, niet naar het politie-bureau gebracht en steeds door de ouvreuse verhuurd, zo haar dit lukte. Het was zijn kijker. Voor hij had kunnen weigeren, had hij onweerstaanbaar het ding gegrepen. Boze stemmen riepen chtt! en reeds trok zich de ouvreuse terug, hem wenkende, dat hij straks wel betalen zou...

Toen gebeurde het, dat in het midden van Siegmunds en Sieglindes duo boven op de eerste rij van de vierde rang, iemand zich schreeuwend wrong of een aanval van vallende ziekte hem overviel, of hij worstelde met een macht sterker dan hij, en door de uit haar vrome aandacht opgeschrikte zaal slingerde een hand een zwaar voorwerp de ruimte door, dat als een steen met ronde bocht stortte in de afgrond. En brulde beneden, waar naast een duivegrijze dame een kaalschedelige heer zat, een ander, een, schoon nooit gemikt of opgemerkt, noodlottig getroffene, zijn leven uit, terwijl de hersens spatten.

Tip: Surf ook eens naar www.dbnl.org voor meer achtergrondinformatie bij deze tekst.

Tristan und Isolde: Nieuwe opname | Francis Van Rossum

Live opgenomen tijdens het Festival van Glyndebourne in augustus 2009.

Tristan..... Torsten Kerl
 Isolde Anja Kampe
 Kurwenal Andrzej Dobber
 Brangäne Sarah Connolly
 König Marke Georg Zeppenfeld
 Melot Trevor Scheunemann
 Ein junger Seemann..... Peter Gijsbertsen
 Ein Hirt Andrew Kennedy
 Ein Steuermann Richard Mosley-Evans
 London Philharmonic Orchestra o.l.v. Vladimir Jurowski

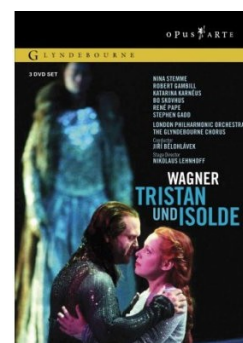

Deze opname kan eventueel besteld worden via deze link : <http://glyndebourne.com/product/wagner-richard-tristan-und-isolde-cd-2009>. Kan via dezelfde link ook ge-download worden in iTunes.

Deze productie is ook uitgebracht op DVD, eveneens live opgenomen in Glyndebourne in augustus 2007.

De bezetting hier is :

Tristan..... Robert Gambill
 Isolde Nina Stemme
 Kurwenal Bo Skovus
 Brangäne Katarina Karnéus
 König Marke Rene Pape
 Melot Stephen Gadd
 Ein junger Seemann..... Timothy Robinson
 Ein Hirt Timothy Robinson
 Ein Steuermann Richard Mosley-Evans

Regie Nikolaus Lehnhoff
 London Philharmonic Orchestra o.l.v. Jiri Belolavek

Deze DVD Kan eventueel besteld worden via deze link : <http://glyndebourne.com/product/wagner-richard-tristan-und-isolde-dvd-2007>

Un patient nommé Wagner door Pascal Bouteldja | Bruno Van Mieghem

“FLUX DE BOUCHE OF DE ELOQUENTIE VAN ONDERWERP EN SCHRIJVER”

Ik val maar ineens met de deur in huis: het boek van Pascal Bouteldja, verder in de tekst met PB aangeduid, daar was ik in mijn levensloop op aan het wachten. Niet alleen voor de grootste opera componist, maar ook voor de symptomen die ikzelf ondervind. Toen ik kennis kreeg van het project heb ik met veel moeite mijn begeestering en fascinatie voor het werk kunnen onderdrukken.

Mijn affectie en die van de meeste Wagnerianen heeft een doorbraak gekregen bij het lezen van zijn brieven, in mijn geval de vertaalde, gekocht voor een peulschil bij De Sleghte. Zijn klankbeelden deden mij verzeilen in het begrijpen van zijn geestelijke suprematie en de heftige gevoelens die het bij mij verwekte en die ook zijn sporen hebben moeten achterlaten in zijn psyché met zijn lichamelijke factoren en impulsen!

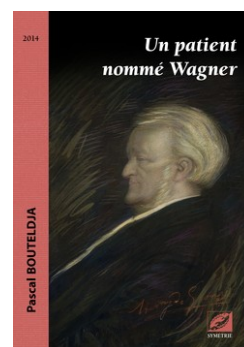
Ik voelde de complexe materie aan en werd er ook persoonlijk in ondergedompeld en daardoor is mijn fascinatie ontstaan tijdens de ontwikkelingsfase van dit boek, die mijn geest diende te verlichten in tal van complexe gevoelens en lichamelijke reacties.

De inleiding van het boek belooft veel goeds en een vooruitstrevende aanpak van een componist die ik zo bewonder en waarvan ik de “méandres de sa vie” met passie tracht te doorgronden en te laten doorbreken tot een tweede natuur, weerspiegeld door de inhoud van de inhoud. Pascal is daarbij de perfecte gids, ondersteund door zijn Wagneriaanse omgeving van geestelijke raadgevers van de tijd van Wagner. Het boek is dan ook omkranst van Plejaden handige voetnoten.

Eerste hoofdstuk, De Zieke: een dankbare herinnering en verfijning van zijn jeugd en afkomst, heel aangename lectuur. Prachtig geïllustreerd terloops gezegd! Ik begon me ongelooflijk thuis te voelen in het boek van Pascal. Honderd voetnota's op veertig bladzijden!

Het boek is doorspekt met verhalen die wij kennen, maar toch mooi in context gezet en laat zich lezen als een roman met een constante ondersteuning van Wagner zijn gezondheidsperikelen tijdens zijn meest desastreuze financiële periode, gedurende zijn verblijf in Parijs. De handige kaders met vermeldingen van ziektebeelden zijn een pluspunt en stromen mee in de verhaallijn.

Het overzicht in vogelvlucht, dat een gedetailleerd zicht geeft van de “nesten” verblijfplaatsen van zijn geëxalteerd gemoed, getuigt van een intrinsieke kennis van het masale bron materiaal van de schrijver en is doordrongen van respect en observatie, kennis en admiratie. Hij zit op dezelfde golflengte als de aandachtige lezer en deelt een gezamenlijke empathie met hen die voeling hebben met het gegeven.

Het boek liegt niet. Het wikt en weegt en duidt steeds de rasechte winnaar aan: Richard Wagner, verzinnebeeld door Pascal Bouteldja.

In het boek van PB komt het narcisme van RW duidelijk tevoorschijn, ik “zondig” waarschijnlijk niet alleen, omdat ik een superieure affectie aanvoel voor zijn muziek en de mens Wagner begrijp alsof ik hemzelf ontworpen had met ruggensteun van de auteur. Het is die affectie die PB op een hallucinante begrijpelijke taal hanteert en ons deelgenoot maakt van het gerechtvaardigde narcisme van de grootste componist van alle tijden, die grandeur aan wijsheid en humaan lijden boetseerde tot een enig universum.

Is Wagner een woekering van ongebreidelde gevoelens? Aan de hand van het boek van PB is het duidelijk dat RW een dergelijk levenslibretto heeft gekanaliseerd tot de overwinning van zijn woekerfase en dat wordt weerspiegeld in de inhoud van het boek en een radiatie in mijn en/ons gevoel?

Ik kan nog uren doorgaan met het aanprijzen van de thesis van de schrijver, je leest het tussen de regels en de hoofdzaak is dat hij zo vloeiend en begrijpbaar zijn boodschap aan de man brengt en dat in 286 blz., waar men normaal een mensenleven voor nodig heeft om al die ingrediënten te savoureren. Zoals gezegd was de inzet tot het boek een doktersthesis, maar PB heeft er in zekere zin zijn levensthesis van gemaakt!

De desillusies van Wagner gedurende zijn hele leven, hebben een rechtstreekse repercussie gehad op zijn lichamelijk ongenoegen, vertaald door zijn psyché en kwalen. Het is een amalgaam van een bevruchting van de kwalijke geesten op zijn lichaam en zijn meesterlijke werken zijn het afgietsel van de muzikale en geestelijke afdruk van zijn bestaan.

Het boek van John W. Barker, *Wagner in Venice*, is een meesterwerk en behoort tot een van mijn favorieten, weer een surplus van de overzichten door P. Bouteldja, hij weet zijn bronnenmateriaal uitmuntend uit te kiezen, en maakt er een heel lekker “stoofpotje” van met alle ingrediënten heerlijk uitgebalanceerd.

Pascal Bouteldja is heel sereen in de omschrijving van de hetze rond Wagners dood en trekt de juiste conclusie.

Tweede gedeelte: Het fysisch portret begint met twee blz. over zijn lengte. Om U maar te zeggen hoe gedetailleerd PB te werk gaat en zo is het ganse boek, een chronologische dissectie!

Een boek op maat geschreven, vooral in zijn fysische en psychologische aspecten. De introversie van een extroverte gevoelservaring en overzicht van een Opus Magnum van zijn geest van de “soms” onbegrepen componist, dat is wat PB heeft vertaald in een sublieme realiteit met de zelfkweeling van een genie. De auteur zijn geestelijke impregnering met het genie is indrukwekkend. De adoratie van het onderwerp drijft aan de oppervlakte, maar zinkt, zoals de bruid van Hamlet, Olivia tot de onderwereld van de kennis. Zij wordt gedragen door het gewaad, dat zich gestadig vult met de klare taal van Wagner, verpersoonlijkt door PB zijn denken en schrijfwijze.

Een boek dat een perfecte sfeer weergeeft van genialiteit van het subject, in casu Wagner, ondergedompeld in zijn geneeskundige achtergrond maar bevrucht door zijn integriteit van de perfecte verteller, die een hoop sublieme kennis tentoonspreidt ter bevruchting van de lezer, gebaseerd op een amalgaam aan bronnen, haast chronologisch uitgespit tot een diepe bevloeiing van exploderende kennis.

Wagneradept of niet, het siert en ondersteunt een unieke gelegenheid een vrij diepe kennis te verwerven over duizenden, miljoenen bladzijden lectuur, gefileerd tot een zalige begrijpbare intensiteit aan zelfontplooiing. Daarenboven is het Frans absoluut niet moeilijk en dient het een hoger doel van zelfkennis door je eigen vernuftigheid! Hoeveel boeken kunnen dat zeggen?

Op het gebied van het hoofdstuk "Sexualité", zet PB ons dadelijk in de juiste richting en weigert hij halsstarrig de roddel te vervoegen! Ook hier voel ik mij op mijn gemak en wordt de lezer belicht door het juiste diafragma!

Het boek geeft een heel sereen, eerlijk beeld van een complex iemand, ieder facet behandelend en subtiel ondersteund door Plejaden aan tastbare getuigenissen, een huza-renstuk uit de abundance van Wagners getuigenissen, een selectie uit te balanceren om U tegen te zeggen. Dit geeft duidelijk de tijdspanne weer waarmee PB bezielde was om Wagner in zijn juiste context te plaatsen!

Het is het boek dat zich nu beschikbaar stelt voor een vermenigvuldiging van lezers. Het boek maakt dan ook deel uit van het gesternte van de mensheid en vertolkt perfect de opname van een oerwoud aan impressies over een uitzonderlijke figuur. Het leest als een roman zonder enige aanmatiging en biedt percepties met een heerlijk perspectief en afdrink. Het dessert is een levendige herinnering aan een geniale metafoor.

Het hoofdstuk: "Les idées de Wagner sur la médecine" is indrukwekkend van perceptie, een terechtwijzing of beter gezegd een aansporing tot relativisme en kansen bieden aan een wetenschap die met mijlslaarzen vooruitgang boekt.

De after Wagner periode regenereert in haar kennis en benadrukt de afwezige impulsen van kennis van zijn tijd! Althans zo begrijp ik het pleidooi van PB.

- ◆ Uitgever: Symetrie; www.symetrie.com
- ◆ ISBN978-2-914373-93-7
- ◆ Te verkrijgen bij de uitgever of handig bij amazon.fr en gratis verstuurd.

Vertaling *Oper und Drama*

Het Wagnerjaar 2013 heeft de Wagnerreceptie een grote impuls gegeven. Het Wagnerfeest is luister bijgezet door vele uitvoeringen van zijn muziek, het grote congres in Amsterdam en het begin van de eerste serie Nederlandse vertalingen van Wagners eigen teksten. Het kunstwerk van de toekomst en Geschriften over kunst, politiek en religie zijn in de Nederlandse en Belgische pers unaniem bejubeld. Vertaler Philip Westbroek is erin geslaagd om deze soms taaie teksten in helder Nederlands om te zetten en toegankelijk te maken door uitgebreide inleidingen en verklarende noten. Deze vertalingen helpen zowel de échte Wagnerliefhebber als de geïnteresseerde leek om de wonderbaarlijke wereld van Wagners muziek te ontsluiten.

Nu is het tijd voor Wagners magnum opus: *Oper und Drama* en de auteur en uitgever vragen u of u aan deze vertaling zou willen bijdragen want zonder deze steun is dit ambitieuze project onmogelijk.

Oper und Drama is het magnum opus van Wagners proza, waarin hij zich als schepper van het Gesamtkunstwerk de vraag stelt: hoe kunnen opera en drama, muziek en taal, gevoel en verstand worden samengesmolten in het nieuwe muziekdrama? Wagner schreef *Oper und Drama* in een periode waarin hij ook werkte aan zijn andere magnum opus: *Der Ring des Nibelungen*.

Het boek zal wederom voorzien worden van een deskundige inleiding en verklarende noten en zal ongeveer 450 pagina's tellen. Men plant het boek in het najaar van 2014 uit te brengen. In de toekomst hoopt men deze reeks verder uit te kunnen breiden.

> **Wat vraagt de uitgever?** Een donatie van 50 euro

> **Wat biedt de uitgever?** Een door de vertaler gesigneerd exemplaar van het vertaalde boek stuurt men u toe. Zijn er meer dan 40 donateurs dan zal uw naam, indien u dat wenst, vermeld worden achterin het boek onder het kopje: "Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door." Bij een substantiële bijdrage van ten minste 1000 euro, zal uw naam vooraan vermeld worden onder het kopje "Met bijzondere dank aan."

> **Hoe?** Mocht u enthousiast zijn geworden of dit project een warm hart toedragen dan kunt u uw bijdrage storten op: NL74 INGB 0007 3333 43 t.a.v. W.H.M. Desmense, Utrecht (BIC: INGBNL2A) onder vermelding van "Opera en drama Wagner".

Uw adresgegevens kunt u mailen naar uitgeverij.ijzer@hetnet.nl. Zodra het boek van de persen rolt, streefdatum is november 2014, wordt het boek u toegestuurd. Mocht publicatie geen doorgang vinden, krijgt u uw geld teruggestort.

Uitgeverij IJzer (Willem Desmense) en de vertaler (Philip Westbroek) danken u bij voorbaat hartelijk. Bij vragen kunt u altijd bellen naar Willem Desmense: 0031 30 25 21 798.

Bayreuther Festspiele 2014

Nog enkele weken en de Wagneriaanse hoogdagen in Bayreuth gaan weer van start. Deze zomer is er geen nieuwe productie en is het programma identiek aan dat van de vorige editie. De fel besproken *Tannhäuser* staat voor de laatste keer op het programma. Officieel wegens plaatsgebrek in de stockageruimten. In 2015 volgt een nieuwe *Tristan und Isolde* in een regie van Festspielleiterin Katharina Wagner. Deze zomer kunnen ook enkele leden naar de Festspiele gaan met tickets van de WagnerVrienden. Graag bieden we u een overzicht van de kalender.

Kalender Festspiele 2014

Vrijdag	25. Juli, 16:00	<i>Tannhäuser</i>
Zaterdag	26. Juli, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Zondag	27. Juli, 18:00	<i>Das Rheingold</i>
Maandag	28. Juli, 16:00	<i>Die Walküre</i>
Woensdag	30. Juli, 16:00	<i>Siegfried</i>
Donderdag	31. Juli, 16:00	<i>Lohengrin</i>
Vrijdag	01. Augustus, 16:00	<i>Götterdämmerung</i>
Zaterdag	02. Augustus, 16:00	<i>Tannhäuser</i>
Zondag	03. Augustus, 16:00	<i>Lohengrin</i>
Maandag	04. Augustus, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Dienstag	05. Augustus, 16:00	<i>Die Walküre</i>
Woensdag	06. Augustus, 16:00	<i>Lohengrin</i>
Vrijdag	08. Augustus, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Zaterdag	09. Augustus, 16:00	<i>Lohengrin</i>
Zondag	10. Augustus, 18:00	<i>Das Rheingold</i>
Maandag	11. Augustus, 16:00	<i>Die Walküre</i>
Dienstag	12. Augustus, 16:00	<i>Tannhäuser</i>
Woensdag	13. Augustus, 16:00	<i>Siegfried</i>
Vrijdag	15. Augustus, 16:00	<i>Götterdämmerung</i>
Zaterdag	16. Augustus, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Zondag	17. Augustus, 16:00	<i>Lohengrin</i>
Maandag	18. Augustus, 16:00	<i>Tannhäuser</i>
Woensdag	20. Augustus, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Donderdag	21. Augustus, 16:00	<i>Tannhäuser</i>
Vrijdag	22. Augustus, 18:00	<i>Das Rheingold</i>
Zaterdag	23. Augustus, 16:00	<i>Die Walküre</i>
Zondag	24. Augustus, 18:00	<i>Der fliegende Holländer</i>
Maandag	25. Augustus, 16:00	<i>Siegfried</i>
Woensdag	27. Augustus, 16:00	<i>Götterdämmerung</i>
Donderdag	28. Augustus, 16:00	<i>Tannhäuser</i>

Bezettingen Festspiele 2014

Tannhäuser

Musikalische Leitung	Axel Kober
Regie	Sebastian Baumgarten
Bühnenbild	Joep van Lieshout
Kostüme	Nina von Mechow
Licht	Franck Evin
Video	Christopher Kondek
Dramaturgie	Carl Hegemann
Chorleitung	Eberhard Friedrich

Landgraf Hermann	Kwangchul Youn
Tannhäuser	Torsten Kerl
Wolfram von Eschenbach	Markus Eiche
Walther von der Vogelweide	Lothar Odinius
Biterolf	Thomas Jesatko
Heinrich der Schreiber	Stefan Heibach
Reinmar von Zweter	Rainer Zaun
Elisabeth, Nichte des Landgrafen	Camilla Nylund
Venus	Michelle Breedt
Ein junger Hirt	Katja Stuber

Der Fliegende Holländer

Musikalische Leitung	Christian Thielemann
Regie	Jan Philipp Gloger
Bühnenbild	Christof Hetzer
Kostüme	Karin Jud
Licht	Urs Schönebaum
Video	Martin Eidenberger
Dramaturgie	Sophie Becker
Chorleitung	Eberhard Friedrich

Daland	Kwangchul Youn
Senta	Ricarda Merbeth
Erik	Tomislav Mužek
Mary	Christa Mayer
Der Steuermann	Benjamin Bruns
Der Holländer	Samuel Youn

Der Ring des Nibelungen

Musikalische Leitung	Kirill Petrenko
Regie	Frank Castorf
Bühnenbild	Aleksandar Denić
Kostüme	Adriana Braga Peretzki
Licht	Rainer Casper
Video	Andreas Deinert
	Jens Crull

> *Das Rheingold*

Wotan	Wolfgang Koch
Donner	Markus Eiche
Froh	Lothar Odinius
Loge	Norbert Ernst
Fricka	Claudia Mahnke
Freia	Elisabet Strid
Erda	Nadine Weissmann
Alberich	Martin Winkler
Mime	Burkhard Ulrich
Fasolt	Wilhelm Schwinghammer
Fafner	Sorin Coliban
Woglinde	Mirella Hagen
Wellgunde	Julia Rutigliano
Floßhilde	Okka von der Damerau

> *Die Walküre*

Siegmond	Johan Botha
Hunding	Kwangchul Youn
Wotan	Wolfgang Koch
Sieglinde	Anja Kampe
Brünnhilde	Catherine Foster
Fricka	Claudia Mahnke
Gerhilde	Allison Oakes
Ortlinde	Dara Hobbs
Waltraute	Claudia Mahnke
Schwertleite	Nadine Weissmann
Helmwige	Christiane Kohl
Siegrune	Julia Rutigliano
Grimgerde	Okka von der Damerau
Rossweisse	Alexandra Petersamer

> *Siegfried*

Siegfried	Lance Ryan
Mime	Burkhard Ulrich
Der Wanderer	Wolfgang Koch
Alberich	Martin Winkler
Fafner	Sorin Coliban
Erda	Nadine Weissmann
Brünnhilde	Catherine Foster
Waldvogel	Mirella Hagen

> *Götterdämmerung*

Chorleitung	Eberhard Friedrich
Siegfried	Lance Ryan
Gunther	Alejandro Marco-Buhrmester
Alberich	Martin Winkler
Hagen	Attila Jun
Brünnhilde	Catherine Foster

Gutrune	Allison Oakes
Waltraute	Claudia Mahnke
1. Norn	Okka von der Damerau
2. Norn	Claudia Mahnke
3. Norn	Christiane Kohl
Woglinde	Mirella Hagen
Wellgunde	Julia Rutigliano
Floßhilde	Okka von der Damerau

Lohengrin

Musikalische Leitung	Andris Nelsons
Regie	Hans Neuenfels
Bühnenbild	Reinhard von der Thannen
Kostüme	Reinhard von der Thannen
Licht	Franck Evin
Video	Björn Verloh
Dramaturgie und Regie-Mitarbeit	Henry Arnold
Chorleitung	Eberhard Friedrich

Heinrich der Vogler	Wilhelm Schwinghammer
Lohengrin	Klaus Florian Vogt
Elsa von Brabant	Edith Haller
Friedrich von Telramund	Thomas J. Mayer
Ortrud	Petra Lang
Der Heerrufer des Königs	Samuel Youn
1. Edler	Stefan Heibach
2. Edler	Willem Van der Heyden
3. Edler	Rainer Zaun
4. Edler	Christian Tschelebiev

Toekomstige edities Bayreuther Festspiele

2015:

- ◆ Nieuwe productie *Tristan und Isolde*
- ◆ Regie: Katharina Wagner
- ◆ Dirigent: Christian Thielemann
- ◆ Zangers: Eva-Maria Westbroek (Isolde), Stephen Gould (Tristan)

2016:

- ◆ Nieuwe productie *Parsifal*
- ◆ Regie: Jonathan Meese
- ◆ Dirigent: Andris Nelsons
- ◆ Zangers: Klaus-Florian Vogt (Parsifal), Petra Lang (Kundry), Georg Zeppenfeld (Gurnemanz)

2017: Nieuwe productie *Die Meistersinger von Nürnberg*

2018: Nieuwe productie *Lohengrin*

Bayreuth backstage

In aanloop naar de komende festivalzomer, bieden we u in deze nieuwe rubriek een portret van enkele artiesten die vorige zomer actief waren in Bayreuth en die er bij de komende editie ook weer bij zullen zijn. Onze "reporter ter plaatse" Bruno Vanneste kon enkele gevierde zangers interviewen. Als eerste was de Finse (dramatische) sopraan Camilla Nylund aan de beurt. In deze editie leert u de Duitse sopraan Mirella Hagen beter kennen.

Interview met Mirella Hagen | Bruno Vanneste

Ik heb met Mirella Hagen afgesproken op een zonnige zondagmorgen op het terras van Café Rossi in het centrum van Bayreuth. De avond ervoor had ze een voorstelling van *Das Rheingold*, waarin ze de rol van Woglinde vertolkt. Ze zingt tevens Woglinde in *Götterdämmerung*, maar de meeste aandacht gaat uit naar haar vertolking van Waldvogel in *'Siegfried'*. De Waldvogel krijgt in deze encensering immers een uiterst aanwezige rol toebedeeld en niet in het minste het kostuum (zie foto). Een gesprek met een uiterst sympathieke en goedlachse Waldvogel!

BV: Hoe/wanneer heb je besloten operazangeres te worden?

MH: Ik was reeds 18 toen ik begon met zanglessen bij mijn lerares (waar ik nog steeds les bij volg) en het was liefde op het eerste gezicht! (lacht) Ik moest kiezen: een richting volgen zoals geneeskunde of zingen... Ik heb sinds mijn kindertijd altijd graag gezongen, mijn ouders zongen graag, dus er werd altijd gezongen bij ons thuis. Ik speelde aanvankelijk viool, van mijn 6de tot ongeveer mijn 13de, maar dat was niet mijn ding, dus hield ik ermee op. Toen ik 18 was, deed ik mee aan verschillende toegangsexamens voor

de Muziekhogeschool (waaronder Berlijn) en uiteindelijk koos ik voor Karlsruhe. Mocht ik nergens voor het ingangsexamen zijn geslaagd, dan was ik vermoedelijk dokter geworden... (lacht).

Wat was de allereerste opera die je ooit hoorde/zag?

Als verjaardagscadeau voor mijn moeder gaf mijn vioollerares mij de opdracht om de belangrijkste stukken te spelen uit *Die Zauberflöte* en dit op te nemen op cassette. Dat was mijn allereerste kennismaking met opera. Mijn eerste echte opera was met mijn tante: *Die Fledermaus* in Kaiserslautern. Ik herinner me nog goed dat het op een bepaald moment schoenen regende op het podium! Misschien komt vandaar mijn voorkeur voor hedendaagse regie? (lacht)

Hoe ben je in Bayreuth terecht gekomen?

Op een bepaald moment belde mijn agent me met de vraag of ik auditie wilde doen voor de Waldvogel. Ik kende de rol niet, dus bestudeerde ze eerst even alvorens ik besloot me aan een auditie te wagen. Later kwam daar de vraag bij om ook de rol van Woglinde voor te zingen. Beide geen sinecure, maar ik dacht van: ik probeer het toch. Ik deed toen dus op één dag

Mirella Hagen | © Martin Sigmund

zowel auditie voor Waldvogel als voor Woglinde. Aangezien Woglinde steeds samen met haar zusters zingt, moest ook de auditie daarvoor samen met 2 andere zangeressen gebeuren om te horen of de stemmen bij mekaar passen. Daarvoor moesten we in verschillende groepjes samenzingen, en stelde ik al snel vast dat er betere kandidaten waren dan mij. Maar toch werd ik gekozen!

Het was verschrikkelijk koud op het podium tijdens die auditie, het was eind maart. Ik stond letterlijk te beven op het podium in mijn mooie auditiejurk, en het was niet van de zenuwen (lacht)! Maar het was wel een onbeschrijfelijk gevoel: helemaal alleen op dat enorm grote podium met alleen maar spots, voor een quasi leeg auditorium (enkel de jury zat in de zaal, maar zelfs hen zag ik niet zitten vanop het podium). Heel indrukwekkend, alsof je in een lege, donkere kathedraal

zingt! Voor de Waldvogel moest ik zowel op het podium, alsook in de orkestbak plaatsnemen, omdat men voor de ensce-nering nog niet wist of ik de rol op het podium of vanuit de orkestbak zou zingen. De Waldvogel is immers veelal onzichtbaar. Toen het contract werd onderhandeld wist men het nog steeds niet, zodat het heel moeilijk was om al te gaan bepalen hoeveel repetitietijd ik nodig zou hebben. Maar al snel bleek dat er een vrij belangrijke scenische invulling zou gegeven worden aan de rol, zodat ik een jaar voor de première reeds repetities had!

Hoe verliep het werken in Bayreuth zelf?

Het was allemaal heel fascinerend. Om te beginnen al mijn eerste ontmoeting met de dirigent, Kirill Petrenko. Het was als een nieuwe auditie, maar hij was heel vriendelijk en respectvol. Castorf ontmoette ik voor het eerst in de zomer

Mirella Hagen als Waldvogel (*Siegfried*) in Bayreuth | © Bayreuther Festspiele

Mirella Hagen als Waldvogel (*Siegfried*) in Bayreuth | © Bayreuther Festspiele

voorafgaand aan de première, toen ik reeds enkele repetitiedagen met hem had voor *Siegfried*, en het klikte meteen. Die eerste dagen waren puur improvisatie en discussie over de rol, waarin ikzelf ook mijn inbreng had. Lance Ryan (*Siegfried*) heeft al heel wat ervaring in deze rol, dus zowel ikzelf als Castorf leerden heel wat van hem. Castorf stond heel open voor onze ideeën en luisterde ook effectief naar ons. De eigenlijke repetitieperiode dan voor de zomer was heel zwaar: repetities, video-opnames, kostuums, muziekrepetities, ... kortom de dagen waren zeer goed gevuld. Ik deed niet mee aan de traditionele feestjes, ik concentreerde me op mijn taak en rustte uit wanneer ik daar gelegenheid toe had. Ik verbleef 3 maanden bij een gastgezin dat het absoluut niet erg vond wanneer ik oefende, ze wouden zelfs dat ik meer zong!

Is er een verschil tussen het publiek in Bayreuth en elders?

Jazeker, vooreerst is het al zodanig moeilijk om aan kaarten te komen, dat je enkel

een publiek hebt dat echt geïnteresseerd is, de kenners zeg maar... En je voelt gewoon dat het publiek elk detail van de opera's kent. Ondertiteling (zoals in de meeste operahuizen) is hier helemaal overbodig!

Is er een rol die je graag nog zou zingen?

Absoluut: Sophie! Ooit wil ik Sophie zingen in *Der Rosenkavalier*. Daarna een aantal Mozartrollen zoals Pamina, Susanna, Ilia, ... Strauss en Mozart dus. Maar Sophie is mijn absolute favoriet!

Vertel eens over je engagementen in De Opera Vlaanderen!

Ik ben echt heel gelukkig dat ik die 6 maanden heb mogen meemaken. Ervoor zong ik in immers een heel klein gezelschap (Regensburg). Wat me vooral aansprak was het stagione-systeem: telkens intensief concentreren op slechts één productie tegelijkertijd. En uiteraard ook de heel internationale cast. Ik was eerlijk gezegd een beetje bang om Nederlands te moeten leren, maar dat bleek hierdoor

totaal overbodig. Ik leerde dus slechts 'een klein beetje Nederlands' (lacht). Ik heb er ook een aantal heel goede vrienden aan overgehouden, alleen jammer dat ik er was tijdens de strenge winterperiode en niet heb kunnen genieten van jullie landschappen. Mijn favoriete productie aldaar was zonder twijfel *Parsifal*. Samenwerken met Tatjana (Gürbaca) was fantastisch: ze weet heel goed wat ze wil, ze kent elk detail van het verhaal en van de muziek, en elk detail van iedere rol! En ze hield ook van de opera. Ze slaagde erin om haar liefde voor het werk door haar enthousiasme op ons te doen overslaan. Het verwondert me helemaal niet dat zowel Gürbaca zelf als haar regie van *Parsifal* in de prijzen vielen!

Eind april 2014 zing je bij ons in Gent en Antwerpen de sopraanpartij in Mozarts Mis in c. Heb je dit ooit ergens anders gezongen?

Neen, ik zong deze rol nooit eerder, behalve natuurlijk *Et incarnatus est* – een van de moeilijkste Mozart aria's voor so-

praan – die zingt elke sopraan wel tijdens haar opleiding. Toen ik echter hier in het ensemble zat was er een concert in Antwerpen in een kerk en na afloop vroeg Aviel Cahn me of ik de Mis in c wou zingen, hij vond mijn stem goed klinken in die kerk!

Aha, terwijl je daar dan toch bent, misschien wil je dan wel eens zingen voor de WagnerVrienden?

Ik geef met veel plezier eens een recital voor de WagnerVrienden!

We kijken ernaar uit Mirella, bedankt voor dit interview!

nvdr: Mirella Hagen zal speciaal voor de WagnerVrienden een recital geven in Gent met haar pianist. Dit zal doorgaan op zondag 28 september, zie ook p. 2.

Mirella Hagen als bloemenmeisje (*Parsifal*) in de Opera Vlaanderen | © Annemie Augustijns

Biografie Mirella Hagen

Mirella Hagen begon haar vocale studies aan de Staatsacademie voor Muziek in Karlsruhe en aan de Staatsacademie van Muziek en Uitvoerende kunsten in Stuttgart met Prof. Christiane Hampe en studeerde verder met Prof. Ulrike Zondag en Prof. Cornelis Witthoefft (Lied). Ze studeerde af met onderscheiding.

In 2010/2011 was Mirella lid van de Opera Studio aan de Staatsoper Stuttgart. Het seizoen 2011/2012 maakte ze deel uit van het ensemble van het Theater Regensburg en nadien werd ze geëngageerd bij De Vlaamse Opera, waar ze rollen vertolkte als o.m. Anna (*Nabucco*) Blumenmadchen (*Parsifa*) en Papagena (*Die Zauberflöte*). Haar repertoire bevat o.a. Anna Kennedy (*Maria Stuarda*), Ännchen (*Der Freischütz*), Valencienne (*Die lustige Witwe*), Gretel (*Hänsel und Gretel*), en de vijfde Maagd (*Elektra*).

Tijdens haar studies nam ze deel aan verscheidene Masterclasses met Prof. Edith Mathis, Ulf Bästlein en Charles Spencer, alsook Helen Donath. Ze participeerde tevens in het Liedforum van UdK Berlijn. Ze won diverse prijzen w.o.: de Hochschulwettbewerb 2008 in Freiburg (2. Prize), de Paula Salomon-Lindberg Competition of Berlin University of Arts 2007, de 1st International Hugo Wolf Competition Slovenj Gradec 2012 (Concert-Prize) and ze zat in de finale van de Hugo Wolf Competition in Stuttgart 2012.

Mirella Hagen zong concerten en recitals op de Oberstdorfer Musiksommer, het Beethovenfest Bonn en het Europäisches Musikfest Stuttgart.

Ze werd gepromoot door de "Yehudi Menuhin Live Music Now" Association Stuttgart, de German National Academic foundation en de Richard-Wagner-Association.

Mirella Hagen als Anna (*Nabucco*) in de Opera Vlaanderen | © Annemie Augustijns

Kalender 2014-2015

September	
Dinsdag 09/09	Première <i>Daphne</i> (De Munt Brussel)
Vrijdag 12/09	Première <i>Elektra</i> (Vlaamse Opera Antwerpen)
Zondag 28/09	WagnerActiviteit#7: Concert Mirella Hagen (Gent)
Oktober	
Zaterdag 25/10	OperaReis naar Lyon (<i>Der Fliegende Holländer</i>)
November	
Zondag 23/11	OperaReis naar Amsterdam: <i>Lohengrin</i>
Zaterdag 29/11	Algemene Vergadering WagnerVrienden (Gent)
December	
Januari	
Zondag 25/01	OperaReis naar Düsseldorf: <i>Der Fliegende Holländer</i>
Februari	
Vrijdag 13/02	Première <i>Akhnaten</i> (Vlaamse Opera Antwerpen)
Zaterdag 28/02	Dinner with <i>Tosca</i>
Maart	
Zondag 08/03	OperaReis naar Essen: <i>Die Walküre</i>
Zaterdag 21/03	Concert Cathy Van Roy
April	
Dinsdag 14/04	Première <i>La Juive</i> (Vlaamse Opera Gent)
Mei	
Juni	
Maandag 25/05	OperaReis naar Amsterdam: <i>Benvenuto Cellini</i>

Opmerking:

Deze kalender is onder voorbehoud. Sommige activiteiten kunnen nog geschrapt of toegevoegd worden. De volledige kalender volgt in de loop van september.

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278
8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

www.facebook.com/
wagnervrienden

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC BBRUBEBB

Verantwoordelijke uitgever :
WagnerVrienden vzw

De verantwoordelijke uitgever en de Raad van Bestuur zijn niet verantwoordelijk voor de in dit *WagnerNieuws* opgenomen teksten. Elke auteur is individueel verantwoordelijk voor het door hem of haar ondertekende artikel.

Colofon

Hebben meegewerkt aan deze editie:

- Stefan Burke
- Bernard Huyvaert
- Bruno Van Mieghem
- Francis Van Rossum
- Bruno Vanneste

Raad van Bestuur WagnerVrienden vzw:

- Voorzitter: Bernard Huyvaert
- Ondervoorzitter: Bruno Vanneste
- Penningmeester: Francis Van Rossum
- Secretaris: Stefan Burke

Stichtend Ambassadeur: Maestro Paolo Carignani

Ambassadeurs: Lucas Blondeel, Franco Farina, Dmitri Jurowski, Susan Maclean, Ann Vancoillie, Willem Van der Heyden, Werner Van Mechelen, Andrew Wise

Lidmaatschap:

- Individueel lidmaatschap: € 40
- Duo-lidmaatschap: € 50
- Jongeren (<31): € 20

Partners van WagnerVrienden vzw: Amarant vzw, Cercle belge francophone Richard Wagner, de Vrienden van de Vlaamse Opera, Wagnerge-nootschap Nederland.

De WagnerVrienden zijn aangesloten bij de "Gesellschaft der Freunde von Bayreuth".

Heb je opmerkingen over of suggesties voor ons magazine? Stuur dan gerust een e-mail naar info@wagnervrienden.be . Wij zijn ook steeds op zoek naar kwalitatieve bijdragen voor ons magazine. Deze mag je ons steeds bezorgen per e-mail.